

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026–2027/2028
(skrajne daty)
Rok akademicki 2027/2028

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Archeologia miasta
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii UR
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 6 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Sylwia Jędrzejewska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Sylwia Jędrzejewska

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6			15						2

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

KONWERSATORIUM – ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza ogólna w zakresie historii i geografii Europy Środkowej w późnym średniowieczu oraz terminologii i podstaw metodologicznych archeologii i urbanistyki
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wiedzą o przekształceniach topograficznych, gospodarczych i społecznych miasta w późnym średniowieczu (2. poł. XIII–XV/XVI w.) w świetle źródeł archeologicznych, pisanych i ikonograficznych
C2	Zapoznanie studentów z wiedzą na temat życia codziennego i kultury materialnej mieszkańców miast w średniowieczu w świetle źródeł archeologicznych, pisanych i ikonograficznych
C3	Pobudzenie studentów do krytycznej refleksji nad stopniem przydatności danych archeologicznych do uzupełniania wiedzy o zmianach zachodzących w późnym średniowieczu

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna i potrafi prawidłowo skorzystać z literatury specjalistycznej oraz terminologii z zakresu archeologii miasta późnośredniowiecznego	K_Wo1, 02, 05, 08; K_Uo2, 03
EK_02	Ma podstawową wiedzę w zakresie zabudowy miasta oraz jej ewolucji w późnym średniowieczu	K_Wo1, 02, 05
EK_03	Ma podstawową wiedzę na temat archeologicznych zabytków ruchomych charakterystycznych dla miasta późnośredniowiecznego oraz potrafi je opisywać, dokumentować i analizować	K_Wo2, 08 K_Uo1, 02
EK_04	Zna i potrafi scharakteryzować przemiany gospodarcze i społeczne, zachodzące w późnośredniowiecznym mieście	K_Wo5; K_Uo2, 07; K_Ko1
EK_05	Rozumie potrzebę pogłębiania wiedzy oraz potrafi uczestniczyć w dyskusji nad zagadnieniami z zakresu archeologii miasta	K_Wo2, 08; K_Uo2, 03, 04, 07; K_Ko1, 02
EK_06	Zachowuje ostrożność i krytycyzm w wyrażaniu opinii, oparte na wyrobionej potrzebie weryfikacji poziomu wiarygodności przesłanek wnioskowania	K_Uo2, 08, K_Ko4
EK_07	Potrafi wyjaśniać podłoże i przebieg zmian zachodzących w kulturze materialnej miasta, które dokonywały się w późnym średniowieczu na ziemiach polskich oraz ma świadomość ich znaczenia dla dziedzictwa kulturowego Europy	K_Uo7, 08; K_Ko1, 02

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka konwersatorium

Treści merytoryczne
Archeologia miasta, archeologia w mieście – wprowadzenie w problematykę badawczą
Zagadnienie lokacji miast w średniowieczu
Układy urbanistyczne miast lokacyjnych
Elementy rozplanowania centrum osadniczego i socjotopografia miasta
Rynek miasta lokacyjnego i jego zabudowa
Budynki mieszkalne w mieście średniowiecznym
Wnętrze domu mieszczańskiego
Higiena i zaopatrzenie w wodę w mieście średniowiecznym

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy z prezentacją multimedialną, dyskusja na podstawie zadanej literatury

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_02	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_03	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_04	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_05	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_06	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_07	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM
EK_08	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PRACA PISEMNA	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w dyskusji podczas zajęć; praca pisemna na zadany temat

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	20
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

L. Kajzer, *Wstęp do archeologii historycznej w Polsce*, Łódź 1996

M. Bogucka, H. Samsonowicz, *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław 1986

T. Kozaczewski, *Wielkość i program budowy miasta średniowiecznego*, Wrocław 1972

A. Berdecka, *Lokacje i zagospodarowanie miast królewskich w Małopolsce za Kazimierza Wielkiego (1333-1370)*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1982

B. Krasnowolski, *Lokacyjne układy urbanistyczne na obszarze ziemi krakowskiej w XIII i XIV wieku*, cz. 1-2, Kraków 2004

red. B. Gediga, *Dom w mieście średniowiecznym i nowożytnym*, Wrocław 2004.

J. Piekalski, *Wczesne domy mieszczan w Europie Środkowej. Geneza-funkcja-forma*, Wrocław 2004

A. Marciniak-Kajzer, *Rzeczy ludzi średniowiecza w domu*, Łódź 2020

Historia kultury materialnej Polski w zarysie, t. II (od XIII do XV w.), red. W. Hensel, J. Pazdur, Wrocław 1978

Cembrzyński P., *Zaopatrzenie w wodę i usuwanie nieczystości w miastach stref bałtyckiej i sudecko-karpackiej w XIII-XVI wieku*, *Wratislavia Antiqua*, 14, 2011

Literatura uzupełniająca:

A. Gołębniak, *Archeologia miast - teoria i praktyka (na gruncie krajowym)*, [w:] *Archeologia o przeszłości Poznania i jego zaplecza. Stan i potrzeby badań*, red. J. Kaczmarek, H. Kaczmarek, Poznań 2013, s. 26–35

F. Kiryk, *Miasta małopolskie w średniowieczu i czasach nowożytnych*, Kraków 2013

J. Malczewski, *Miasta między Wisłoką a Sanem do początku XVI w.*, Rzeszów 2006

red. C. Buśko, M. Goliński, B. Krukiewicz, *Procesy lokacyjne miast w Europie Środkowo-Wschodniej. Materiały z konferencji międzynarodowej w Łądku Zdroju 28–29 października 2002 roku*, Wrocław, 2006

J. Piekalski, *Od Kolonii do Krakowa. Przemiany topografii wczesnych miast*, Wrocław 1999

J. Piekalski, Praga–Wrocław–Kraków. Przestrzeń publiczna i prywatna w czasach średniowiecznego przełomu, Wrocław 2014.

W. Krassowski, *Dzieje budownictwa i architektury na ziemiach polskich t. 1-2*, Warszawa 1989.

J. Widawski, *Miejskie mury obronne w Państwie Polskim do początku XV wieku*, Warszawa 1973

H. Samsonowicz, *Życie miasta średniowiecznego*, Poznań 2012

Sowina U., *Woda i ludzie w mieście późnośredniowiecznym i wczesnonowożytnym. Ziemie polskie z Europą w tle*. Warszawa, 2009.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej